

DOI 10.36074/grail-of-science.07.05.2021.064

ПОНЯТТЯ АРХЕТИПУ В КОНЦЕПЦІЇ КАРЛА ЮНГА ТА АУРОБІНДО ГХОША

Заїкіна Людмила Вікторівна

старший викладач

Національний Університет Києво-Могилянська Академія, Україна

Необхідність порівняльного аналізу підходів К.Г. Юнга і Ауробіндо Гхоша пов'язана зі спробою цілісного інтегрального підходу до розуміння архетипу в рамках Східної і Західної філософської думки, що має відомі відмінності в своїх світоглядних основах. Творчість Ауробіндо була вибрана не випадково, оскільки він паралельно з К. Юнгом системно дослідив проблеми колективної свідомості і його глибинних патернів. Так само як і Ауробіндо Гхош, К. Юнг обрав східну філософію як джерело натхнення і підтвердження тих інтуїтивних ідей, які були ним сприйняті і як наслідок описані в психоаналітичній традиції.

Ми не тільки виявляємо концепції архетипних начал в індійській філософії, але і можемо побачити тісний зв'язок психоаналітичної концепції з філософією в цілому. Однак, як відомо, К. Юнг не цікавився сучасною індійською філософією, тому концепція Ауробіндо НЕ була розглянута в його дослідженнях. З іншого боку, багато ідей двох філософів перетинаються і виявляють безліч схожих рис. І в той же самий час концепція Ауробіндо видається більш системною і логічною, здатною збагатити як психоаналітичну традицію дослідження архетипів, так і в цілому західну наукову думку. На тісний зв'язок ідей західної психоаналітичної школи і розробок Ауробіндо вказує те що обидва підходи розглядають проблеми співвідношення свідомого і несвідомого та вдосконалення психічного життя людини.

Однак сам Ауробіндо, будучи обізнаним в західних філософських системах, вважав психоаналіз «половинчастим знанням» [1], яке досліджує саму темну сторону людської психіки, в той час як архетипи, слідує логіці Ауробіндо, є носієм не тільки колективного несвідомого, але і колективного надсвідомого, і тому їх слід розглядати інтегрально, вивчаючи обидві півсфери свідомості. Згідно Ауробіндо перетворення темного еволюційного минулого, прихованого в людській природі у вигляді страху, гніву(все те, що може бути віднесено до сфери темного колективного несвідомого) може бути розкрито шляхом

первісного звернення до вищих духовних архетипів: «надсвідоме, а не підсвідоме є справжнім фундаментом всіх речей. Значення лотоса не може бути відкрито за допомогою з'ясування таємниць бруду, з якою він виростає; його таємниця повинна бути відкрита в небесному архетипі (прообраз), який вічно цвіте у вищому Світі» [1].

Ауробіндо також досліджував можливості еволюції людської свідомості від примітивного рівня до свехразумного, оскільки, як він стверджував, завжди існує два руху свідомості - сходження до духовних архетипів і низсходження духовної сили людини в глибини його підсвідомості з метою його трансформації. Він вважав, що в глибинах несвідомого знаходиться непроявлений потенціал людської природи. По суті, архетипи надсвідомого знаходяться не тільки в області позамежного трансцендентного людині знання або буття (в світі Божественного), але перебувають в стані звернутості тут, на землі, в області колективного несвідомого, де «несвідоме - це сон надсвідомого», «прихована реальність позаду дій розуму в його сяючою ясності» [1]. Згідно Ауробіндо, розкриття божественної суті в людині стає можливим через розуміння особливої символічної мови, якою складені стародавні ведичні тексти. Архетипи божественного, таким чином, стають доступні людині через розшифровку, наприклад, символів Рігведи і Упанішади, яку і запропонував Ауробіндо. Він також вказував на те, що священні тексти - це «живий досвід духу» [1], дбайливо зберігся для розвитку майбутніх поколінь. При цьому, духовні архетипи, що лежать в основі священних текстів, стають тим ключем, за допомогою якого людина відкриває двері в колективне несвідоме (або, першооснову), де в таємних кімнатах і підвалах свідомості знаходяться скарби ще нерозкритою до кінця природи.

Ауробіндо обґрунтовує свою позицію ідеєю, згідно з якою матеріальний всесвіт був створений завдяки динамічній силі Абсолюту, тому об'єкти у всесвіті не просто існують завдяки підтримці Абсолюту, вони одночасно є носіями цього Духа, який спочатку вже прихований в них і є первинною причиною і самою основою їх існування. По суті, процес еволюції є свідомий рух через століття до того, щоб «розкрити стислі в несвідомому сили Духа» [1]. Архетипи несвідомого, таким чином, являють собою стислий стан вищої божественної свідомості, знаходиться в самій природі людини, в його глибинній основі і суті. К. Юнг також вважав, що людська свідомість сама по собі обмежена внаслідок своєї вузькості, яка не дозволяє їй уявити образ світу в його цілісності [2]. Свідомість є продуктом більш широкої реальності, яку він і називав колективним несвідомим. І в цьому підході Юнга і Ауробіндо схожі, оскільки обидва вважають, що функція свідомості полягає не тільки в тому, щоб розпізнавати архетипи в зовнішньому світі, скільки в тому, щоб «творчо переводити світ внутрішній у зовнішній» [3].

Список використаних джерел:

- [1]. Юнг, К.Г. (1996), Дух та життя. Москва: Практика
- [2]. Юнг, К.Г. (2016) Человек и его символы. Москва: Серебряные нити
- [3]. Самуэлс, Э. (2012), Юнг и постъюнгианцы. Москва: Добросовет.